

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2019.6.5.
COM(2019) 540 final

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

A megerősített felügyelet aktualizálása – Görögország, 2019. június

{SWD(2019) 540 final}

HÁTTÉR-INFORMÁCIÓK

A görögországi gazdasági fejlemények és politikák nyomon követésére a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere keretében és a 472/2013/EU rendelet⁽¹⁾ szerinti megerősített felügyeleti keretnek megfelelően kerül sor. A Görögország megerősített felügyelet alá vonásáról szóló határozat⁽²⁾ elismeri, hogy középtávon Görögországnak továbbra is intézkedéseket kell elfogadnia a gazdasági és pénzügyi nehézségek forrásainak vagy esetleges forrásainak kezelése, valamint továbbra is strukturális reformokat kell végrehajtania a szilárd és fenntartható gazdasági fellendülés támogatása érdekében.

A megerősített felügyelet átfogó keretet nyújt a gazdasági fejlődés és a fenntartható gazdasági fellendülés biztosításához szükséges szakpolitikák megvalósításának nyomon követéséhez. Előírja a közelmúltbeli görögországi gazdasági és pénzügyi fejlemények rendszeres értékelését, valamint az államadósság-finanszírozási feltételek monitoringját és az adósságfenntarthatósági elemzés aktualizálását. A megerősített felügyelet az alapja a Görögország által az eurócsoporthoz az Európai Stabilitási Mechanizmus (ESM) gazdasági kiigazítási programja keretében elfogadott reformok folytatása és lezárása, valamint a pénzügyi támogatási programok keretében elfogadott lényeges reformok célkitűzéseinek fenntartása tekintetében tett 2018. június 22-i általános kötelezettségvállalás értékelésének is. Görögország megismételte e kötelezettségvállalásokat az eurócsoporthoz 2019. április 5-i nyilatkozatában⁽³⁾. Ebben az összefüggésben a megerősített felügyelet biztosítja az alapot a program keretében hat kulcsfontosságú területen megkezdett, lényeges strukturális reformok végrehajtására vonatkozó egyedi kötelezettségvállalásoknak az elfogadott határidőig, azaz 2022 közepéig történő végrehajtásának nyomon követéséhez, nevezetesen: i. költségvetési és költségvetési-strukturális politikák, ii. szociális jólét, iii. pénzügyi stabilitás, iv. munkaerő- és termékpiacok, v. privatizáció és vi. a közigazgatás korszerűsítése⁽⁴⁾. Tizenöt egyedi kötelezettségvállalás határideje 2019 közepe, amellyel kapcsolatban elért eredmények elemzéséről e jelentés számol be.

Görögország esetében ez a harmadik megerősített felügyeleti jelentés. A dokumentumot a görög stabilitási program és az európai szemeszter keretében Görögország számára tett országspecifikus ajánlásokra vonatkozó bizottsági ajánlás mellett teszik közzé. E jelentés a Bizottság által az EKB közreműködésével 2019. május 6–8. között Athénban tett ellenőrző látogatás eredményein alapul⁽⁵⁾. Az IMF részvételére az alapokmányának IV. cikke szerinti 2019. évi felügyeleti ciklus keretében került sor, míg az ESM a korai előrejelző rendszer keretében, valamint az Európai Bizottság és az Európai Stabilitási Mechanizmus közötti munkakapcsolatokról szóló, 2018. április 27-i egyetértési nyilatkozattal összhangban vett részt.

Az eurócsoporthoz 2018. június 22-i ülésén megállapodott arról, hogy a Görögországnak nyújtott adósságenyhítő intézkedéscsomagnak a program keretében elfogadott reformintézkedések határozott és folyamatos végrehajtását biztosító ösztönzőket is tartalmaznia kell. E célból egyes, megállapodás szerinti adósságintézkedéseket 2022 közepéig féléves részletekben bocsátják Görögország rendelkezésére, amennyiben teljesíti a reformok folytatására és véghezvitelére vonatkozó kötelezettségvállalásait, amit a megerősített felügyelet keretében kiadott kedvező jelentések igazolnak. Az eurócsoporthoz 2019. április 5-i nyilatkozatát követően engedélyezték a szakpolitikai feltételekhez kötött adósságenyhítő intézkedések első részletét, figyelembe véve Görögország 2018 végére teljesítendő kötelezettségvállalásainak végrehajtására vonatkozó elemzését, amelyet a Bizottság 2019. április 3-án megerősített felügyeleti jelentés⁽⁶⁾ keretében fogadott el.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 472/2013/EU rendelete (2013. május 21.) a pénzügyi stabilitásuk tekintetében súlyos nehézségekkel küzdő vagy súlyos nehézségek által fenyegetett euroövezeti tagállamok gazdasági és költségvetési felügyeletének megerősítéséről (HL L 140., 2013.5.27., 1. o.).

⁽²⁾ A Bizottság (EU) 2018/1192 végrehajtási határozata (2018. július 11.) Görögország megerősített felügyelet alá vonásáról (HL L 211., 2018.8.22., 1. o.) és a Bizottság (EU) 2019/338 végrehajtási határozata (2019. február 20.) Görögország megerősített felügyelet alá vonásának meghosszabbításáról.

⁽³⁾ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/04/05/eurogroup-statement-on-greece-of-5-april-2019/>

⁽⁴⁾ https://www.consilium.europa.eu/media/35749/z-councils-council-configurations-ecofin-eurogroup-2018-180621-specific-commitments-to-ensure-the-continuity-and-completion-of-reforms-adopted-under-the-esm-programme_2.pdf

⁽⁵⁾ Az EKB az ellenőrző látogatáson az EKB hatásköreivel összhangban vett részt, és ennek megfelelően szakmai segítséget nyújtott a pénzügyi szektorra vonatkozó politikák és makrogazdasági kérdések, így a kiemelt költségvetési célok és a fenntarthatóság, valamint a finanszírozási igények tekintetében. Az ellenőrző látogatást április 1–4. között egy szakértői látogatás előzte meg.

⁽⁶⁾ Tekintve, hogy a tavalyi évi kamatfelár összegének fele és az idei évi teljes összege megfelelt a mentesítési feltételeknek, a szakpolitikai feltételekhez kötött adósságenyhítő intézkedések kivételesen mintegy 970 millió EUR-t tettek ki. <https://www.esm.europa.eu/press-releases/efs-f-approves-reimbursement-and-reduction-step-interest-margin-greece>

GAZDASÁGI KILÁTÁSOK

Görögország gazdasági fellendülése várhatóan 2019-ben is folytatódik. A 2018. évi 1,9 %-os éves növekedési rátát követően a reál-GDP növekedése az előrejelzések szerint 2019-ben és 2020-ban is eléri a 2,2 %-ot, amit elsősorban a hazai kereslet támaszt alá. A magánfogyasztás folyamatosan hozzájárult a gazdasági fellendüléshez, és az előrejelzések szerint 2019-ben ismét magas szintet ér el. Az állami fogyasztás a költségvetési tervek szerint ebben az évben elősegítheti a növekedést, bár Görögország teljesítménye – az előirányzott költségvetés kihasználatlansága miatt – lefelé mutató kockázatot hordoz magában. Ugyanez igaz az állami beruházásokra is, míg a lakáscélú beruházások élénkülése arra utal, hogy a lakáspiac az ebben a piaci szegmensben továbbra is zsugorodó banki hitelkínálat ellenére normalizálódik. 2018-ban a növekedés egyik fő motorja az élénk exportteljesítmény volt, de a külső környezet lassulása miatt ez 2019-ben várhatóan mérséklődik. Az előrejelzések szerint az áru- és szolgáltatásexport azonban reálértéken 2019-ben továbbra is közel 5 %-kal, 2020-ban pedig közel 4 %-kal fog növekedni.

A munkaerőpiac további javulást mutat, bár a munkanélküliség csökkenése 2018 októberében 18,6 %-on megállt, és 2019 februárjáig az említett szint körül maradt. A foglalkoztatás februárban még mindig 2,4 %-os éves növekedést mutatott, bár ez inkább a foglalkoztatás korábbi növekedését tükrözi, mintsem a közelmúltbeli javulást. Részletes nyomon követés várható a minimálbér közelmúltbeli emelkedésének és a rendes minimálbér szintjét el nem érő bér eltörlésének a munkaerőpiaci fellendülés ütemére gyakorolt hatásának felmérése érdekében. Az infláció 2019-ben várhatóan visszafogott marad, és csak 2020 után erősödik majd, mivel a kibocsátási rés bezárul.

Rövid- és középtávon túlnyomórészt lefelé mutató kockázatok jelennek meg az előrejelzésekben. Az előrejelzés nagymértékben függ a beruházásokra és a rendes kiadásokra vonatkozó költségvetési felső határok teljes körű végrehajtásával kapcsolatos technikai feltételezésektől. A bankszektor sebezhetősége és a bérköltségek emelkedése további kihívásokat jelenthet a belföldi kereslet fellendülése és különösen a beruházások tekintetében. Abban az esetben, ha a külső környezetben a vártnál erősebb romlás következik be, vagy erőteljesebb begyűrűző hatás éri Görögországot, úgy a gazdasági fellendülés még lanyhábbnak bizonyulhat.

KÖLTSÉGVETÉSI POLITIKÁK ÉS KILÁTÁSOK

Görögország túlteljesítette a 2018. évi GDP 3,5 %-ában meghatározott elsődleges államháztartási többletre vonatkozó célkitűzést, ami nagyrészt annak tudható be, hogy a kiadási felső határok – különösen az állami beruházások esetében – továbbra is kihasználatlanok maradnak. Az államháztartási egyenleg az egymást követő harmadik évben mutatott többletet (a GDP 1,1 %-a), míg a megerősített felüglelet keretében ellenőrzött elsődleges államháztartási többlet elérte a GDP 4,3 %-át, ami jóval meghaladja a kitűzött célt. Az elsődleges államháztartási többlet még nagyobb lehetett volna, de a bővülő költségvetési mozgástér lehetővé tette a hatóságok számára, hogy törlesszék azokat az előre nem látható kötelezettségeket, amelyek egy bírósági határozat nyomán keletkeztek, és 2018 végén a háztartások számára rászorultsági alapú juttatást fizessenek. A kiadások terén a források kihasználatlansága elsősorban a költségvetési egységek tényleges költési lehetősége feletti költségvetési felső határok megállapításával magyarázható, ami hangsúlyossá teszi, hogy megfelelően értékelni kell a főbb kiadási projektek helyzetét és az új politikák költségeinek reális becslését. Ezek a kérdések az elmúlt évek során sokszor felmerültek. Az európai intézmények támogatják a hatóságokat a költségvetés rendszeres kihasználatlanságának kezelésében a költségvetési gyakorlatok javítása, valamint az uniós és nemzeti forrásokból a növekedés támogatását célzó állami beruházásokra rendelkezésre álló források teljes körű kiaknázása érdekében.

A Bizottság 2019. tavaszi előrejelzése – amely az új költségvetési intézkedések 2019. május 15-i elfogadását megelőzően került közzétételre – azt jelezte, hogy az elsődleges államháztartási többlet 2019-ben eléri a GDP 3,6 %-át, ami jóval (a GDP 0,5 %-ával) alacsonyabb, mint a görög hatóságok stabilitási programjában szereplő előrejelzés. Az előrejelzések közötti különbség elsősorban a hatóságok kedvezőbb makrogazdasági forgatókönyvének és azon megközelítésüknek tudható be, amely az állami beruházások költségvetését megosztják az államháztartáson kívüli és azon belüli szervezetek között. Ez konkrétan azt jelenti, hogy a korábban állami tulajdonban lévő vállalatok támogatását célzó beruházásokra előirányzott kiadásokat át kell csoportosítani, anélkül, hogy a támogatásokat a kedvezményezettek további kiadásokra fordítanák. Ez a számviteli művelet a hatóságok előrejelzése szerint a mérleg (2019-ben a GDP 0,3 %-os, 2020-ban pedig a GDP

0,2 %-os) javulását eredményezi. Amennyiben nem állnak rendelkezésre megfelelő információk a kiegészítő támogatások jellegéről vagy konkrét kedvezményezettjeiről, úgy az európai intézmények előrejelzéseiben nem jelenik meg a kiadások átcsoportosítása. Ezzel szemben az európai intézmények által készített költségvetési előrejelzések szerint a standard gyakorlattal összhangban teljes mértékben végrehajtják a felső határokat.

A görög hatóságok stabilitási programjukban bejelentették azon szándékukat, hogy nem hajtják végre a 2020 januárjában hatályba léptetendő, előzetesen jogszabályba foglalt, jövedelemadó-kedvezményekre vonatkozó csomagot. Ez azt jelenti, hogy nem indítják el azokat az intézkedéseket, amelyek kiszélesítik az adóalapot és a GDP 1 %-ának megfelelő költségvetési mozgásteret hoznak létre az adórendszer növekedésösztönző reformja érdekében.

A hatóságok 2019. május 15-én és így a stabilitási program benyújtását követően elfogadtak egy sor állandó költségvetési intézkedéscsomagot, amelyek az európai intézmények becslése szerint 2019-ben és az azt követő időszakban a GDP több mint 1 %-át kitevő költségvetési terhet fognak jelenteni. Az intézkedések magukban foglalják a következőket: új részletfizetési programok az adótartozások, valamint a társadalombiztosítási alapok és az önkormányzatok felé fennálló tartozások tekintetében, bizonyos héamértékek csökkentése, a 13. havi nyugdíj bevezetése, valamint a túlélő hozzátartozói nyugellátás korábbi reformjának visszavonása. Az európai intézmények előrejelzése szerint a 2019. május 15-i költségvetési intézkedések elfogadása kockázatot jelent 2019-ben és azt követően a GDP 3,5 %-ában meghatározott elsődleges államháztartási többlet elérésére. A kockázat mértéke attól függ majd, hogy igénybe veszik-e az új részletfizetési rendszereket, és azok milyen hatást gyakorolnak a meglévő rendszerekre. Továbbá, amint az a görög stabilitási program értékelésében szerepel, az intézkedések a strukturális értelemben vett középtávú költségvetési cél 2020-ban való teljesítése tekintetében is aggályokat vetnek fel. A Stabilitási és Növekedési Paktum prevenciók ága követelményeinek való megfelelést 2019 őszén esedékes újból megvizsgálni, beleértve a nettó kiadásnövekedésre vonatkozóan alkalmazandó referenciaérték 2020. évi felülvizsgálatát is.

A 2019. május 15-én elfogadott költségvetési intézkedések minősége aggodalomra ad okot, tekintettel arra a célkitűzésre, hogy az államháztartást még inkább növekedésbaráttá kell tenni, és a szociális kiadások nagyobb részét kell a szegénység által leginkább sújtott csoportok felé irányítani. Például nagyon hosszú az új részletfizetési programok időtartama (120 havi részletfizetés), és a programok csak korlátozott mértékben tudják értékelni a fizetési képességet; emlékeztetni kell arra, hogy a 2013-ban elfogadott kulcsfontosságú reform az összes korábbi adósságrendezési programot egyetlen, szigorú támogathatósági kritériumok szerint igénybe vehető „alaprendszer” váltotta fel. Az élelmiszeripari termékek, az éttermek és az étkeztetési szolgáltatások, a villamosenergia- és gázszolgáltatás tekintetében alkalmazott alacsonyabb héakulcsok ellentétben állnak egy 2015 júliusában elfogadott fontos intézkedéssel, ugyanakkor nem változtatnak a nagyon magas 24 %-os általános adómértéken és tovább növelik a héabevétel-kiesést, amely már a 2. legmagasabb az EU-ban. Ezen túlmenően az állandó 13. havi nyugdíj bevezetése és a túlélő hozzátartozói nyugdíjak jogosultsági kritériumainak enyhítése részben módosítja a 2012-ben és 2016-ban elfogadott intézkedéseket. E reformok növelni fogják a nyugdíjakra fordított állami kiadásokat, ami már most GDP-arányosan a legmagasabb az Unióban, és ellentétben áll a 2019. évi költségvetésben elfogadott intézkedésekkel, amelyek a szociális juttatásokra fordított kiadások nagyobb részét irányítják a szegénység által leginkább sújtott fiatalokra és a munkaképes korú népességre. Összességében a nyugdíjakra és a héára vonatkozóan elfogadott intézkedések a fogyasztásra irányulnak, és jelentős mennyiségű költségvetési mozgásteret fognak elnyelni, amelyet a 2017-ben elfogadott, a munkát terhelő adók és a társasági adó csökkentésére irányuló, növekedésösztönző jogszabályokban előírányoztak.

A görög hatóságok bejelentették, hogy idén ősszel további, 2020-ra vonatkozó expanzív költségvetési intézkedéseket szándékoznak elfogadni. Ezek közé tartozik az adókulcsok csökkentése, valamint mentességek és adókiadások vagy támogatások bevezetése. A hatóságok ezen intézkedések költségvetési hatásának csupán részleges, összesen 1,2 milliárd EUR összegű vagy a GDP 0,6 %-át kitevő becsült értékét adták meg. E bejelentések ma még csupán a jövőbeli politikai szándékot és az intézkedések minőségére vonatkozó értékelést testesítik meg, az elfogadott költségvetési célok elérésére gyakorolt hatásuk pedig csak akkor mutatkozna meg, ha a részletes javaslatokat ténylegesen előterjesztik.

A görög hatóságok bejelentették azon szándékukat, hogy felülvizsgálják az európai partnerekkel 2018 júniusában kötött megállapodást a 2022-ig elérendő, a GDP 3,5 %-ának megfelelő éves elsődleges többlet tekintetében. Ehhez kapcsolódóan a hatóságok mérlegelik a 2016–2018 közötti költségvetési célok túlteljesítése által képzett készpénztartalékok egy részének escrow-számlára történő átutalását. Minden olyan javaslatot,

amely megváltoztatja az európai partnerekkel 2018 júniusában kötött megállapodást, meg kellene vitatni az eurócsoporton belül egy aktualizált adósságfenntarthatósági elemzés keretében.

Görögország államháztartása továbbra is jelentős költségvetési kockázatokkal szembesül a folyamatban lévő bírósági ügyek, valamint az egységes bértábla alóli mentességek esetleges kiterjesztése tekintetében. A második megerősített felüyeleti jelentés közzététele óta nem állnak rendelkezésre új információk a nyugdíjakkal kapcsolatos lezáratlan ügyről, és még nem tették közzé az Államtanács által hozott, az időszakos bónuszok csökkentésének alkotmányosságáról szóló döntést. Emellett már meg is jelentek és továbbra is aggodalomra adnak okot az egységes bérszámla integritását érintő kockázatok. Ezek okai elsősorban abban a 2018. októberi határozatban keresendők, amelyben a pénzügyminisztérium egyes tisztviselőit mentesítették az egységes bértábla alól. Ezt a határozatot azóta más állami szervekre is kiterjesztették. Bár ezen intézkedés költsége viszonylag visszafogott, növeli annak valószínűségét, hogy a köztisztviselők egyéb csoportjai is élnek a jogérvényesítés lehetőségével, és/vagy további diszkrecionális intézkedések születnek. Az egységes bértábla létrehozása volt az egyik olyan kulcsfontosságú reform, amelyet a pénzügyi támogatási programok keretében valósítottak meg. Amennyiben a bírósági ítéletek nyomán vissza kell vonni a program keretében elfogadott reformok egyes kulcsfontosságú strukturális elemeit, e döntések rendszeres költségvetési vonzatait nagyrészt az ugyanazon szakpolitikai területen végrehajtott intézkedésekkel kellene kezelni.

KÖLTSÉGVETÉSI STRUKTURÁLIS POLITIKÁK

Görögország eredményeket ért el az egységes ingatlanadó (ENFIA) megállapítási keretrendszerének reformja terén, bár még nem fejeződött be az ingatlanértékek 2019 közepére tervezett átállásának előkészítése. Jelentős előrelépés történt az értékelési folyamat operatív, informatikai és jogi vonatkozásai terén, és megállapodás született arról, hogy az értékelésnek nem szükséges az egész országra kiterjedő új értékelést végezniük 2019 közepén (amely egyedi kötelezettségvállalás volt). Ezzel egyidejűleg még be kell fejezni a 2019. évi ingatlanadó-értékek részleges kiigazítása érdekében végzett munkát, amelyet a hatóságok egy olyan köztes lépésként dolgoztak ki, amely 2020-ra az ingatlanadó övezeti értékeinek és a piaci árak teljes összehangolását tűzte ki célul.

Az egyéb kisebb adópolitikai reformokkal kapcsolatban is történt előrehaladás. A technikai segítségnyújtásnak köszönhetően jelenleg is folyik a bélyegilleték-rendszer és a vállalati vezetők adócsalással kapcsolatos esetleges egyéni felelősségének felülvizsgálata.

Az állami bevételekkel foglalkozó független hatóságnál (IAPR) dolgozó személyzet felvétele továbbra is lassú. 2019 első negyedévében csak elhanyagolható mértékű növekedés volt megfigyelhető: ha a személyzeti felvétel jelenlegi tendenciája fennmarad, úgy fennáll annak a kockázata, hogy nem kerül sor 2019 végére vonatkozó egyedi kötelezettségvállalás végrehajtására. Ezen túlmenően az év korábbi részében a hatóságok egy sor kiegészítő intézkedést hoztak az IAPR kapacitásának folyamatos megerősítése céljából, a nyomon követés pedig a következő hónapokban várható, különös tekintettel az emberi erőforrások reformjára, a stratégiai terv és az informatikai intézkedések végrehajtására.

Az egyéb kötelezettségvállalások és reformok terén elért eredmények vegyes képet mutatnak. A vámügy tekintetében további előrelépés történt a csempészet elleni stratégia és a tüzelőanyag-tartállyal kapcsolatos cselekvési terv megvalósítása terén. Jól halad az elektronikus fizetések előmozdítására irányuló munka, jóllehet a tervezett eszköznyilvántartás létrehozása nem fejeződött be. Végezetül egy közelmúltbeli törvénymódosítás potenciális átfedéseket okozhat az informatikai rendszerekkel foglalkozó főtítkárság és az IAPR felelősségi köre között, és elengedhetetlen egy együttműködési keret elfogadása.

A 2019 első negyedévében elért, az IAPR által meghatározott fő teljesítménymutatókra vonatkozó eredmények vegyes képet mutatnak. Az adóbehajtás szintje a célzott mértéknél alacsonyabb volt, míg a többi területen a fő teljesítménymutatók – többek között az ellenőrzések utáni adóbehajtás – jó eredményekről tanúskodnak. A társadalombiztosítási járulékkövetelések behajtásával foglalkozó közös központ (KEAO) továbbra is teljesíti a társadalombiztosítási járulékkövetelések behajtására vonatkozó célkitűzéseit, amelyek az előző évhez képest ambiciózusabbak, bár az adósságbehajtás 2019. áprilisban alacsonyabb szintű volt az előző évhez képest. Az IAPR és a KEAO azon dolgozik, hogy egy összefüggő kereten belül megerősítse együttműködésüket. Ezzel összefüggésben további késedelem nélkül el kell fogadni azokat a vonatkozó

jogszabályokat, amelyek lehetővé teszik a KEAO számára, hogy a behajthatatlannak tekintett adóssággal rendelkező személyek/jogalanyok IAPR szerinti besorolását alkalmazza.

Az adó, a társadalombiztosítás és az önkormányzati tartozás tekintetében új, 120 havi részletben lebonyolítandó részletfizetési rendszert fogadtak el. Ez módosítja a 2013-ban életbe léptetett kulcsfontosságú reformot, amely a korábbi adósságrendezési rendszerek helyébe a szigorú támogathatósági kritériumok alapján hozzáférhető, egységes „alaprendszer” léptetett. A módosítás újból bevezeti a korábbi rendszerek kialakítási problémáit. Míg a társadalombiztosítási járulékkövetelések hatóköre célzottabb, mivel az önfoglalkoztatókra összpontosít és összekapcsolja a jogosultságokat a járulékfizetéssel, az új adózási részletfizetési rendszer nem tartalmaz konkrét rangsort a támogathatóság tekintetében, sem pedig előzetes megvalósíthatósági értékelést. Az eddigi tapasztalatok fényében az új részletfizetési rendszer bejelentése hozzájárulhatott az adóbeszedés gyengüléséhez, és veszélyeztetheti a fizetési fegyelmet.

A hátralékok felszámolásával kapcsolatos eredmények továbbra is kiábrándítóak. A görög hatóságok kötelezettséget vállaltak arra, hogy számba veszik a hátralékokat, elkerülik az új hátralékok felhalmozódását (folyamatos intézkedés), valamint 2019 közepéig befejezik a Görög Számvevőszék által meghatározott reformok végrehajtását. Annak ellenére, hogy a program befejezése óta csökkent a nettó hátralékállomány, a csökkenés üteme jelentős mértékben lelassult, és egyes ágazatokban új hátralékok keletkeztek. 2019. március végén a nettó hátralékállomány 1,4 milliárd EUR-t tett ki, ami – bár 0,3 milliárd EUR-val kevesebb, mint a program végén (2018. augusztus) – a 2018. december végi szintnek felel meg. A program során a hátralékok rendezésére kifizetett 7 milliárd EUR teljes összegéből 2019. április végéig 0,1 milliárd EUR nem került felhasználásra.

A Görög Számvevőszék által kiadott rendszerszintű ajánlások alapján a hatóságok jelenleg strukturális intézkedéseket hajtanak végre a hátralékok kezelésének útjában álló szűk keresztmetszetek kezelése érdekében. E célból a hatóságok eredményeket értek el két, az Általános Költségvetési Hivatal és az IAPR felelősségi körébe tartozó cselekvési terv végrehajtása terén. A két cselekvési tervben szereplő reformok átfogó végrehajtását a Görög Számvevőszék a nyomkövetési ellenőrzés keretében 2019 közepén fogja értékelni.

Megegyezés született arról, hogy megszüntetik a Görög Számvevőszék által a központi kormányzaton kívüli szervezeteket illetően végzett előzetes ellenőrzéseket. A hatóságok módosították a vonatkozó jogszabályokat annak biztosítása érdekében, hogy a kórházak és a szociális ellátási hivatal már ne tartozzanak az előzetes ellenőrzések hatálya alá. Az ellenőrzések megszüntetésére a fennmaradó költségvetésen kívüli források és a helyi önkormányzatok tekintetében 2019. július végén kerül sor a kapacitásra vonatkozó megfontolások fényében. A hatóságok kötelezettséget vállaltak egy sor konkrét kiegészítő intézkedés végrehajtására annak biztosítása érdekében, hogy zökkenőmentesen kerüljön sor az előzetes ellenőrzések megszüntetésére, ami szorosabb összhangba hozza Görögországot a nemzetközi gyakorlattal. A hatóságoknak ragaszkodniuk kell ahhoz, hogy teljes mértékben megvalósítsák a hátralékok felszámolására vonatkozó tervet, és végrehajtják a hátralékok keletkezésének strukturális forrásait célzó kiegészítő intézkedéseket.

Ami az egyéb közpénzkezelési reformokat illeti, a hatóságok folytatják a Görög Nemzeti Bankon belüli kincstári egységes számla kialakítását, valamint az egységes számlatükör létrehozását. 2019 első hónapjaiban történt némi előrelépés a kincstári egységes számla kapcsán, bár a legfontosabb intézkedésekre még nem került sor. Fontos közbenső lépés volt a 2019. évi állami költségvetésre vonatkozó egységes számlatükör bevezetése, és a hatóságoknak erre kell a továbbiakban támaszkodniuk annak érdekében, hogy 2023-ra biztosítani lehessen az egységes számlatükör teljes körű kialakítását.

SZOCIÁLIS INTÉZKEDÉSEK

A hatóságok a közelmúltban olyan jogszabályokat fogadtak el, amelyek hatályon kívül helyezték a 2012-ben és 2016-ban elfogadott nyugdíjreformok fontos elemeit, ami miatt GDP-arányosan magasabb összegeket kell a nyugdíjak finanszírozására fordítani. 2019 májusában a hatóságok hatályon kívül helyezték a túlélő hozzátartozók nyugdíjainak 2016. évi reformját, amely korszerűsítette és összhangba hozta a nyugdíjjogosultságokat a többi tagállam általános gyakorlatával, enyhítette a jogosultsági kritériumokat és emelte a nyugdíjjogosultságot. Ezen túlmenően a hatóságok visszavették a 13. havi állandó nyugdíjat, amelyet 2012-ben eltöröltek. Mindkét intézkedés csökkenteni fogja a fiatal és munkaképes korú népesség javát szolgáló szociális ellátások relatív arányát, akik esetében a szegénység kockázata sokkal magasabb, mint a nyugdíjasok esetében.

Az egészségügyi ellátás visszakövetelésből származó bevételeinek beszedése a közelmúltban felgyorsult, és folyamatban van a 2018. évre vonatkozó visszakövetelésből származó bevételek beszedése (a 2019 közepére vonatkozó egyedi kötelezettségvállalás). A visszakövetelések mintegy egyharmadát sikerült a járóbetegeknek szánt gyógyszerek és a nemzeti egészségbiztosítási pénztárral szerződött gyógyszerárakon keresztül forgalmazott gyógyszerek esetében lezárni, míg a magánszolgáltatásokat illetően még nem számszerűsítették a 2018. évi összeget. Még mindig van elmaradás a korábbi évek visszaköveteléseivel kapcsolatban. Az eredményesebb beszedés ellenére sok új visszakövetelés keletkezik, és ezek szintje hamarosan fenntarthatatlanná válik. Ez is hangsúlyossá teszi annak szükségességét, hogy több erőfeszítést tegyenek a kínálat által kiváltott kereslet megfélemezését célzó strukturális intézkedések végrehajtására. E tekintetben rossz irányba mutat néhány közelmúltbeli intézkedés – többek között a gyógyszerárak kiigazítási mechanizmusának módosítása, és az állami szektor és a magánvállalatok közötti tehermegosztás egyensúlya tekintetében súlyosbíthatja a helyzetet.

Folyamatban van az alapvető egészségügyi ellátás bevezetése, de lassú ütemben, és az ország különböző részei között számottevő eltérések mutatkoznak. A hatóságok teljesítették a 120 egészségügyi alapellátási központ megnyitására vonatkozó, 2018. év végi kötelezettségvállalást, azóta pedig 124 központ megnyitásával meghaladták a kitűzött célt. Az egészségügyi alapellátás szélesebb körű bevezetése azonban lassú ütemben zajlik, az országon belüli megoszlást tekintve pedig egyenlőtlen, ami részben a háziorvosok felvételével kapcsolatos kihívásoknak tudható be.

A központosított egészségügyi közbeszerzés terén elért haladás lassú ütemben történik, a létszámgondok miatt az új pályázatok elindításához még mindig korlátozott kapacitás áll rendelkezésre. A szükséges minimális létszám elérése döntő szerepet játszik abban, hogy a központi egészségügyi beszerző szerv képes legyen hatékonyan és szisztematikusan működni annak érdekében, hogy megvalósítsa a központi beszerzésből eredő potenciális megtakarításokat.

A szociális jólét területén új lakhatási támogatás került bevezetésre a bérlők számára, tovább erősítve a görög szociális jóléti rendszer hatékonyságát. A program a lakhatási költségekkel kapcsolatos túlterheltséget kezeli oly módon, hogy rászorultsági alapon nyújt támogatást az alacsony jövedelmű háztartásoknak az elsődleges lakhelyük bérleti díjának megfizetéséhez. 2019. április végéig mintegy 240 000 pályázat került elfogadásra, ami megközelítőleg 630 000 személyt jelent (a görög népesség közel 6 %-a); ez összhangban áll a kezdeti várakozásokkal.

Folytatódik a rokkantsági ellátások rendszerének reformja, de jelentős késedelemmel. A korszerűsített és egyszerűsített eljárásokat fokozatosan vezetik be az egész országban. A fogyatékosági státusz meghatározására irányuló, orvosi és funkcionális értékelésen alapuló új megközelítést (amelynek alkalmazása 2019 közepén tett egyedi kötelezettségvállalás) egy, a Világbank technikai támogatását élvező kísérleti projekt alapján kell kialakítani. Az adminisztratív késedelmek miatt a kísérleti projekt értékelése csak az év végére várható, ami azt jelenti, hogy a projektet csak 2020-ban lehet lezárni. Meg kell határozni a köztes lépéseket és az elfogadás végső határidejét részletező felülvizsgált ütemtervet.

A szociális szolidaritási jövedelem programja már csaknem működőképes. 2019 első négy hónapjában a program mintegy 270 000 háztartáshoz (megközelítőleg 500 000 személyhez) jutott el, és az éves kiadása körülbelül 680 millió EUR-t tett ki. Ez valamivel alacsonyabb, mint az előző évben, és valószínűleg a hatékonyabb vizsgálatok és támogathatósági ellenőrzések együttesének, valamint a gazdasági és társadalmi helyzet általános javulásának köszönhető. Mindeközben előrelépés történt a szociális szolidaritási jövedelem második és harmadik pillérének végrehajtása terén (egy 2019. végére vonatkozó egyedi kötelezettségvállalás). A második pillér (társadalmi befogadás) tekintetében ország egész területén létrejött a közösségi központok hálózata az Európai Szociális Alap támogatásával, és összehangolt módon bővítik a helyi szintű szociális szolgáltatásokat. A harmadik pillér (munkaerőpiaci integráció) esetében a hatóságok az aktív munkaerőpiaci politikák tervezésének és kezelésének szisztematikusabb megközelítésére térnek át, amelyet jelenleg kísérleti projekt keretében vizsgálnak.

A PÉNZÜGYI SZEKTORRA VONATKOZÓ SZAKPOLITIKÁK

A pénzügyi szektor helyzete továbbra is nehéz, mivel a javulás rendkívül lassú ütemben történik és jelentős sebezhetőségek maradtak fenn. Kedvező fejlemény, hogy a görög bankok likviditási helyzete tovább

javult. A görög bankok továbbra is elsősorban belső kapacitásukat használják tőketermelésre, amit tovább gyengített a rossz eszközminőség miatt kialakuló alacsony nyereségesség. Bár a bankrendszer tőkehelyzete nagyjából megfelelő, az alacsony nyereségesség és a gyenge eszközminőség mellett 2018 folyamán kis mértékben tovább romlott, miközben továbbra is az elsődleges alapvető tőke jelentős részét teszik ki a halasztott adójóváírások. A nemteljesítő hitelek állománya fokozatosan csökken, azonban továbbra is magas, 2018 végén 81,8 milliárd EUR-t tett ki, szemben a 2016. márciusi 107,2 milliárd EUR-s csúcscéttel. Ez 45,4 %-os nemteljesítőhitel-aránynak felel meg, ami 1,8 százalékponttal alacsonyabb a tavalyinál. A mostanáig elért eredmények ellenére további komoly erőfeszítésekre van szükség a nemteljesítő hitelállomány gyorsabb csökkentéséhez.

A nemteljesítő hitelek szanálási keretének megerősítésére irányuló számos kezdeményezésre vonatkozó munka folyamatban van, a végrehajtás sebessége azonban egyenetlen, és további erőfeszítésekre van szükség. Konkrétan:

- Az ország egész területén végeznek elektronikus árveréseket, noha némileg lassuló ütemben. Továbbra is az árverések jelentős hányada (a görög hatóságok által szolgáltatott adatok szerint 2019 első negyedében körülbelül kétharmada) kerül törlésre, felfüggesztésre, vagy bizonyul sikertelennek. Mostanáig nem hoztak intézkedéseket a problémák kezelésére. A hatóságok és a Görög Bankszövetség jelenleg vizsgálja az esetleges eljárási visszaélések kérdését (a jelentés 2019 szeptemberére várható), a görög polgári perrendtartásról szóló törvény végrehajtásának jelenleg zajló felülvizsgálata keretében kárenyhítő intézkedéseket kell elfogadni.
- A tervezethez képest jelentős késedelmet szenved az a folyamat, amellyel fokozatosan megszüntetik a háztartások fizetéseképtelenségi keretével összefüggő ügyhátralékot. Folyamatban van a háztartások fizetéseképtelenségi kerete tekintetében kialakult bírósági ügyhátralék megszüntetésére vonatkozó adatok összegyűjtése és feldolgozása; aminek lezárása minden bizonnyal elősegíti, hogy a hatóságok 2019. június végéig felülvizsgált cselekvési tervet dolgozzanak ki, az elsődleges lakóhelyek védelmére szolgáló új mechanizmusok hatását pedig az év második felében kell számításba venni. Az előzetes adatok arra mutatnak, hogy 2019 első negyedében növekedett az ügyek száma, noha a hatóságok indikatív ütemterve csökkenést irányzott elő. Ezért fontos, hogy növeljék a feldolgozási kapacitást annak érdekében, hogy 2021-ig teljesen megszüntessék az ügyhátralékot.
- Folyamatban van az elektronikus platformra vonatkozó technikai munka azt követően, hogy a nemteljesítő hitelek átszervezésének elősegítése érdekében elfogadták a jogosult elsődleges lakóhelyek védelmére vonatkozó új rendszer létrehozásáról szóló elsődleges és másodlagos jogszabályokat. A folyamat összetettsége következtében felülvizsgálták az eredeti időkeretet, és jelenleg 2019. július végére tervezik a platform működőképessé válását. Ez nem érinti a 2019 végére tervezett lejárati időpontot, kedvezőtlenül hathat azonban a 2019 második és harmadik negyedévi végrehajtási eljárásra. A görög hatóságok azt tervezik, hogy a védelmi keret állami támogatásának szükséges bizottsági jóváhagyását tiszteletben tartva hamarosan hivatalosan benyújtják a kérelmet. Az új keretnek a nemteljesítő hitelek szanálása tekintetében elért hatékonyságát érintő, függőben lévő fontos kérdés, hogy időben el kell fogadni a leírások 2018 végén lejárt adóügyi megítélésének meghosszabbítását.
- A görög hatóságok a második megerősített felüyeleti jelentés keretében vállalták, hogy a következő hónapokban átfogó módon összehangolják és javítják a csőd- és fizetéseképtelenségi eljárások szabályozását. A görög hatóságok javaslata szerint törvényelőkészítő bizottság vagy munkacsoport keretében kezelik a kérdést. Bár mostanáig nem érkezett javaslat, a hatóságok készek arra, hogy mihamarabb konkrét javaslatot terjesszenek elő.
- Folyamatban van a polgári perrendtartásról szóló megreformált törvény végrehajtásának értékelésére irányuló munka, amely során továbbléptek az adatgyűjtési szakasz lezárása felé.
- A hatóságok további előrehaladásról számoltak be a bírák pénzügyi képzésének biztosítása tekintetében, különösen a háztartások fizetéseképtelensége terén. A hatóságok emellett folytatták a sikeres pályázók kinevezését a bírósági alkalmazottak kiválasztására irányuló versenyvizsgák közelmúltbeli lezárását követően.

- Bár az alternatív adósságkezelő mechanizmus alkalmazása tekintetében 2019 első negyedében kismértékű növekedés volt tapasztalható, a keretet érintő, nemrég elfogadott jogszabályi módosítások aggodalomra adnak okot. E módosítások – a törvény elfogadása óta immár másodszor – tovább hosszabbították az adósság átalakításba történő bevonására vonatkozó határidő dátumát. E mechanizmus fontos jellemzője a konkrét határidő kikötése, mivel ez visszatart a fizetéseképtelenség csalárd előidézésétől, és ezáltal megszünteti az erkölcsi kockázatot.
- A banki hitelekhez kapcsolódóan lehívott állami garanciák jelentős állománya esetében alacsony a feldolgozási és magas az elutasítási arány. A hatóságok által 2019 márciusában elfogadott cselekvési terv mostanáig megfelelően halad, azonban nem teszi lehetővé a lehívott garanciák észszerű határidőn belüli teljes elszámolását. Mérlegelés tárgyát képezik egyes kiegészítő intézkedéseket – különösen személyzet ideiglenes felvételét – az elszámolási eljárás kérdésének kezelése érdekében.
- A megfelelően kialakított rendszerszintű kezdeményezések hasznos elemei lehetnek a nemteljesítő hitelek szanálására szolgáló eszközrendszernek. További erőfeszítések szükségesek az összes olyan rendelkezésre álló szakpolitikai alternatíva vizsgálatához, amely minden bankot támogathatná a nemteljesítő hitelállomány gyors csökkentésében. A hatóságok folytatják az eszközvédelmi rendszerre vonatkozó munkát, mostanáig azonban nem történt előrelépés annak feltérképezése terén, hogy eszközközvetítő társasággal is ki lehet-e egészíteni a programot.

Görögország eurócsoporthoz tett kötelezettségvállalásaival összhangban a Görög Pénzügyi Stabilitási Alap jogállása változatlan marad, és továbbra is erőfeszítéseket tesz azon végső céljának megvalósítására, hogy a következő években ismét magánkézbe adja a rendszerszempontról jelentős bankokban birtokolt részesedését. Továbbra is viták tárgyát képezi, hogy esetlegesen bevonják-e a hatóságokat az Alap értékesítési stratégiája végrehajtásának utolsó szakaszába. 2019. május elején végül elfogadták az Alap Igazgató Tanácsában (többek között a vezérigazgató-helyettesi álláshelyre) és Általános Tanácsában megüresedett álláshelyekre történő kinevezéseket.

MUNKAERŐPIAC

A görög hatóságok továbbra is figyelemmel kísérik a munkaerőpiacot és a bérek alakulását, és utólagos értékelést szándékoznak készíteni a minimálbér közelmúltbeli emeléséről. E célból a Munkaügyi Minisztérium adminisztratív adatokon alapuló ellenőrzési eszközt fejleszt ki. Az előzetes adatok szerint a minimálbér emelését követő első hónapokban (2019. február–április) erőteljesen növekedett a foglalkoztatás a magánszektorban, és jelentős mértékben emelkedett a nyilvántartásba vett szerződések száma. A kiegészítő adatforrások felhasználása és integrálása révén lehetővé kell tenni a közelmúltbeli szakpolitikai változások hatásainak megbízhatóbb becslését, és a Világbank 2019 júniusában várhatóan megkezdte az ezt elősegítő technikai támogatást.

A be nem jelentett munkavégzés elleni küzdelemre irányuló cselekvési terv zökkenőmentesen halad. 2018-ban az előző évinél több ellenőrzést végeztek, és az ellenőrzésből származó adatok eredményei kedvező képet mutatnak, továbbá nagy kockázatú ágazatokban folyamatosan csökkent a be nem jelentett munkavégzés előfordulása.

2019. májusban elfogadták az elbocsátási szabályokra vonatkozó új rendelkezést (amely szerint az elbocsátás nem érvényes, ha nem „érvényes okon” alapul). A görög hatóságok szerint ez a rendelkezés láthatólag nem változtatja meg érdemben a hatályos szabályokat, mivel a felülvizsgált Európai Szociális Charta 2016-os megerősítésével már bevezették a görög jogrendszerbe az alkalmazott arra irányuló jogát, hogy „érvényes ok” hiányában ne szüntessék meg a munkaviszonyát. Egyelőre még nem egyértelmű, hogy az új rendelkezés, amely a hatóságok szerint a jogi egyértelműség erősítésére irányul, milyen mértékben befolyásolja az elbocsátások teljes számát, és a pereskedés fokozódásához vezet-e amiatt, hogy több elbocsátó határozatot támadnak meg a bíróság előtt, és/vagy az ilyen ügyek hatékonyabb bírósági feldolgozását eredményezi-e.

A görög oktatási rendszer tartósan fennálló kihívásokkal küzd. Ezek közé tartozik a nem megfelelő erőforrás-hozzárendelés, az alacsony szintű önállóság, a rossz oktatási eredmények, a készségkereslet és -kínálat közötti eltérés, valamint a felsőoktatási intézmények irányításának gyengesége. Átfogó előzetes értékelés hiányában nem világos, hogy a műszaki oktatási intézmények egyetemmé fejlesztésére irányuló jelenlegi politika

miként javítja a széttagolt felsőoktatási környezetet, illetve hogyan fokozza a felsőoktatás munkaerőpiaci relevanciáját. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az OECD Görögországra vonatkozó 2018. évi országelemzése⁽⁷⁾ konkrét szakpolitikai ajánlásokat fogalmazott meg a rendszer minőségének és hatékonyságának javítása céljából.

TERMÉKPIACOK ÉS VERSENYKÉPESSÉG

Az elmúlt években elért eredmények ellenére Görögország a versenyképesség tekintetében továbbra is komoly kihívásokkal küzd. Ezt jól tanúsítja a széles körben alkalmazott versenyképességi mérőszámok (például a Világbank „Doing Business” felmérése szerinti rangsor) szerinti stagnáló vagy akár kismértékben romló teljesítmény⁽⁸⁾. Az üzleti környezet javítása emellett hozzájárulna a lanya termelékenységnövekedés strukturális összetevőjének kezeléséhez, a válság nyomán bekövetkező beruházási hiány, a képzett munkaerő kivándorlása és a továbbra is magas szintű tartós munkanélküliség kezelése révén.

Az exportösztönzés terén többet kell tenni ahhoz, hogy 2025-ig elérjék az 50 %-os export/GDP-arányra vonatkozó hatósági célkitűzést. A két kapcsolódó cselekvési terv végrehajtásának üteme vegyes képet mutat. Az erőfeszítéseknek arra kell összpontosítaniuk, hogy szélesítsék az exportőrök körét, valamint a görög gazdaság egészének exporthajlandóságát. További munka szükséges a kereskedelem felesleges eljárási akadályainak megszüntetéséhez, valamint a gazdaság nyitottságának fokozásához is, többek között annak révén, hogy a Bizottság szolgálatai által nyújtott technikai támogatás segítségével tovább egyszerűsítik a vámeljáráásokat.

Jelentős munka folyik a beruházásengedélyezés reformja tekintetében. Az egyes területeken bekövetkezett késedelmek ellenére a jelek szerint a reform nagyjából a későbbi évekre vonatkozó konkrét beruházásengedélyezési kötelezettségvállalásokra (az IKT-rendszer, az ellenőrzési kerettörvény, az egyszerűsítés kiterjesztése, a környezetterhelési besorolás reformja) vonatkozó határidőknek megfelelően halad. Bár örömdetes, hogy folyamatos erőfeszítések történnek a reformvállalások megvalósítására, továbbra is bizonytalan, hogy megfelelőek-e az esetleges politikai irányváltás kockázatának kezelésére szolgáló, meglévő ellenőrzési mechanizmusok. Minden érdekelt fél szélesebb körű bevonása szükséges ahhoz, hogy sértetlenül megőrizték a mostanig megvalósított reformokat, és gondoskodjanak a reform jövőbeni befejezéséről.

Fontos értékelni az elmúlt években elfogadott termékpiaci reformok tényleges hatását, hogy szükség esetén finomhangolni és erősíteni lehessen azokat. A Centre for Planning and Economic Research (Tervezési és Gazdasági Kutatási Központ) által végzett, a gyógyszerek, az orvosi rendelőny nélkül is kiadható gyógyszerek és a vasárnapi kiskereskedelem terén megvalósított reformokról szóló hatásvizsgálat arra enged következtetni, hogy az említett reformok már kedvező hatást gyakoroltak a versenyre és a munkahelyteremtésre. A Centre for Planning and Economic Research 2019. szeptemberben frissített hatásvizsgálatot szolgáltat ezekről a reformokról, és hatásvizsgálatot készít a mérnököket (többek között az állami alkalmazásban álló mérnökök), ügyvédek és magánklinikákat érintő korábbi reformokról.

Az elmúlt hónapokban tovább haladt az ingatlan-nyilvántartási projekt. A Bizottság határozatot hozott a szerződések utolsó csoportjának a strukturális alapokból történő társfinanszírozásáról (mintegy 84 millió EUR), valamint a technikai támogatás rendelkezésre bocsátásáról⁽⁹⁾. Az ingatlanok országszerte történő bejelentésének jelenlegi szakasza megfelelően halad, az elektronikus platform kialakításra került, és Görögország-szerte jelentős számú telekkönyvi hivatal működik. Mindemellett az ingatlan-nyilvántartás jövőbeni intézményi keretének kialakítása terén elért előrehaladás vegyes képet mutat, és a kormány kötelezettséget vállalt arra, hogy megerősíti az új Ügynökségre való áttérést megvalósító csoportot, és a világbanki tanácsadásban megállapított határidők betartása céljából részletes tervet készít a jelzáloghivatalok integrálására.

⁽⁷⁾ Education for a Bright Future in Greece (Oktatás a szép jövőért Görögországban), OECD, 2018. április.

⁽⁸⁾ Az Európai Bizottság és a Foundation for Economic & Industrial Research (IOBE, Gazdasági és Ipari Kutatási Alapítvány) együttműködésében, 2019. márciusban, Athénban megrendezett, az európai szemeszterről szóló konferencia során megvitatták a görögországi üzleti környezetet érő kihívásokat. https://ec.europa.eu/info/events/integrating-greece-european-semester-policy-framework-2019-mar-20_en

⁽⁹⁾ A Bizottság C(2019)299 végrehajtási határozata (2019. január 23.) a „Versenyképesség, vállalkozói készség és innováció” elnevezésű görög operatív program részeként „Az előzetes ingatlan-nyilvántartási alaptérképek összeállítása és az ingatlan-nyilvántartási adatbázis kidolgozása a 4. generációs ingatlan-nyilvántartási felmérések terén történő nyilvános közzététel céljából” elnevezésű nagyprojekthez való pénzügyi hozzájárulás jóváhagyásáról.

Az erdészeti térképek elkészítésére várhatóan időben sor kerül (2019 közepére vonatkozó kötelezettségvállalás). 2019. májusig a terület 55 %-át lefedő erdészeti térképeket feltöltötték konzultáció céljából, és a terület 41 %-ának térképeit már meg is erősítették; várhatóan 2019. júliusig elkészülnek a terület 98 %-át lefedő térképek. Az ország erdészeti térképeinek fennmaradó 2 %-ára 2019 májusában kötöttek szerződést, és ezek 2020 februárjáig készülnek el. Az Államtanács közelmúltbeli határozata kérdéseket vetett fel az „épületkoncentrációknak” az erdészeti térképekből történő ideiglenes kizárása tekintetében. A hatóságoknak az a szándéka, hogy mielőbb jogszabályt fogadjanak el annak érdekében, hogy kezeljék az Államtanács aggályait, és elkerüljék az erdészeti térképek időben történő elkészítését érintő kedvezőtlen hatásokat.

Az energiapiacok reformjának végrehajtása terén az elmúlt néhány hónapban jelentősen lelassult az előrehaladás. Miután az első határidőt követően egyetlen ajánlat sem került elfogadásra, újraindították PPC barnaszén erőműveinek elidegenítését (2018 végére vonatkozó, elhalasztott kötelezettségvállalás). Új ütemtervet fogadtak el, amelyet 2019. június végéig kell lezárni, és az ajánlatokra vonatkozó méltányossági állásfoglalást is tartalmazza. A PPC az Energiaügyi és Környezetvédelmi Minisztériummal folytatott konzultációt követően egyoldalú döntéssel július 15-ig meghosszabbította a határidőt, és így az elfogadott határidőn belül nem kerül sor a lezárásra. Bár Görögország tett néhány kezdeti lépést a villamosenergia-piac célmodelljének bevezetése felé (2019 közepére vonatkozó egyedi kötelezettségvállalás), jelen állás szerint világosnak tűnik, hogy 2020-ig nem történik meg a napon belüli, másnapi és kiegyenlítő piacok éles bekapcsolása, amit már elhalasztottak a 2019. áprilisra vonatkozó eredeti tervhez képest. E késedelmek dominóhatást gyakorolnak Görögországnak a szomszédos Olaszország és Bulgária piacaival való összekapcsolására. Időközben a NOME villamosenergia-árverések az elkülönített mennyiségekkel folytatódtak, és a barnaszén-elidegenítés késedelmé azt jelenti, hogy nem indították el a tervezett korrekciós mechanizmust. Kedvező fejlemény, hogy a PPC piaci részesedése az utolsó megerősített felügyeleti jelentés idején meglévő 80 %-ról 2019 márciusára lassan 77 % alá csökkent, ami még mindig meglehetősen elmarad a program eredeti célkitűzésétől, amely szerint a PPC piaci részesedése 2020-ig 50 % alá csökken. A PPC közelmúltban közzétett 2018-as pénzügyi eredményei a nyereségesség erőteljes csökkenését és romló pénzforgalmi helyzetet mutatnak, ami sürgetővé teszi, hogy határozott erőfeszítéseket tegyenek a strukturális kérdések – többek között az árazási politika és a hátralékok beszedésének – kezelésére. Időközben a gázpiac reformjai összességében véve előrehaladtak, mivel lezárult a DESFA átvitelrendszer-üzemeltető értékesítése és a DEPA gázellátó vállalat kereskedelmi és infrastrukturális elemeinek kettébontása, a szétválasztási követelményeknek megfelelően elfogadott privatizációs ügyletek előkészítése céljából. A megújulóenergiaforrás-számla továbbra is többletet mutat, a megújulóenergia-termelőket érintő pénzforgalmi problémák azonban megmaradtak.

A GÖRÖG KÖZTÁRSASÁG ESZKÖZ- ÉS RÉSZESÉDESKEZELŐ TÁRSASÁGA (HELLENIC CORPORATION OF ASSETS ÉS PARTICIPATIONS – HCAP) ÉS A PRIVATIZÁCIÓK

Görögország 2018. júniusban kötelezettséget vállalt európai partnereivel szemben arra, hogy folytatja és befejezi a HCAP-ra vonatkozó munkát, amely során egyetlen intézményi keretbe csoportosítja az állami vállalkozások eszközeinek és részesedéseinek jelentős portfólióját. Az eurócsoport 2018. júniusi nyilatkozata előíranyozza a HCAP stratégiai tervének folyamatos végrehajtását. Ezen túlmenően a hatóságok vállalták, hogy 2019 közepéig felülvizsgálják és szükség esetén felváltják az állami tulajdonú vállalatok igazgatótanácsainak tagjait. A stratégiai terv végrehajtása a tervezettnél megfelelően alakul, és az igazgatóságok felülvizsgálata is jól halad. A HCAP mostanáig 39 igazgatótanácsi (ügyvezető és nem ügyvezető) tagot nevezett ki közvetlen és egyéb leányvállalataiban. Mindemellett ahhoz, hogy a folyamat idővel hatékonyan fenntartható legyen, gondoskodni kell az igazgatótanácsok szakértő tagjainak versenyképes javadalmazásáról.

Előrelépés történt továbbá a HCAP részét képező állami tulajdonú vállalatok vállalatirányításának javítása terén. Elindították annak a koordinációs mechanizmusnak a kialakítását, amely hatóságok és a HCAP közötti, a HCAP keretén belüli állami tulajdonú vállalatok megbízására és célkitűzésére vonatkozó párbeszédet szabályozza. Az első négy állami tulajdonú vállalat esetében a mechanizmus már előrehaladott szakaszba került. Mindazonáltal úgy tűnik, hogy egyes ágazatokban (pl. regionális repülőterek) a közelmúltban hozott jogszabályok és intézkedések esetleg átfedésbe kerülhetnek a koordinációs mechanizmus funkciójával, vagy érinthetik a HCAP egyes átruházott eszközökkel kapcsolatos jogait. Ezt a jövőben ki kell igazítani és el kell kerülni.

Az eszközfejlesztési terv megvalósítása alapvetően fontos a magánberuházások ösztönzéséhez, a hatékonyság növeléséhez, valamint a finanszírozásnak az állam számára történő biztosításához. A

hatóságok 2018 júniusában konkrét kötelezettséget vállaltak az eurócsoporton belüli partnerekkel szemben arra, hogy megvalósítják a hathavonta frissítésre kerülő eszközfejlesztési tervet, és ennek keretében 2019 közepéig lezárják a Hellenic Petroleumra (HELPE) és az álimoszi sportkikötőre vonatkozó ügyleteket. 2019 végére és az azt követő időszakra nézve további kötelezettségvállalásokat tettek. Emellett továbbra is függőben van a Hellinikonra vonatkozó ügylet (a korábbi athéni nemzetközi repülőtér helyszínének fejlesztése, 2018 végére vonatkozó egyedi kötelezettségvállalás), annak ellenére, hogy a projekt összetettségét figyelembe véve megfelelő előrehaladás történt. A Hellinikon tekintetében a hatóságok további erőfeszítéseket tettek azon feltételek meghatározására, amelyek mellett a részvények átruházhatók a kiemelt befektetőre. Ha a hatóságok továbbra is határozott erőfeszítéseket tesznek, az elkövetkező hónapokban sor kerülhet a pénzügyi lezárásra.

Az eszközfejlesztési tervben szereplő, 2019-ben lezárandó ügyletekkel (2019 közepére és végére vonatkozó egyedi kötelezettségvállalások) kapcsolatos előrehaladás elmarad a tervezettől, ugyanis a kisebb ügyletek előrehaladását máshol bekövetkezett késedelmek ellensúlyozzák. A helyzet állása az alábbiak szerint foglalható össze:

- Álimoszi sportkikötő: 2019 áprilisában elektronikus árverésen kiválasztották a kiemelt befektetőt; az előrehaladás kielégítő, bár 2019 negyedik negyedéve előtt várhatóan nem kerül sor pénzügyi lezárásra.
- A Hellenic Petroleum (HELPE) ügylet késedelmet szenved, mivel a közös értékesítésre nem nyújtottak be kötelező erejű ajánlatot. Megállapodás született a görög hatóságokkal arról, hogy Hellén Köztársaság Eszközfejlesztési Alapja (TAIPED) technikai megbízatást kap arra, hogy feltérképezze az ügylet kivitelezésével kapcsolatban rendelkezésre álló összes alternatívát.
- Az athéni nemzetközi repülőtér (AIA) 30 %-ának értékesítése: a folyamat elakadt, tekintettel arra, hogy görög hatóságok és az AIA 40 %-os részesedését birtokló részvényes, az AviAlliance nem értenek egyet abban, hogy milyen vállalatirányítási jogok kapcsolódjanak a 30 %-os részesedéshez az értékesítést követően. A görög hatóságok vállalták, hogy a kérdés mielőbbi megoldására törekednek azzal a céllal, hogy 2019. június végéig elindíthassák az AIA 30 %-ának értékesítésére irányuló ajánlattételi eljárást.
- DEPA – Állami Gáztársaság: várhatóan az elkövetkező hetekben teszik közzé a DEPA Commercial 50 % plusz egy részvényének értékesítésére vonatkozó szándéknyilatkozati felhívást a hatóságok és az európai uniós intézmények által elfogadott feltételeknek megfelelően.
- Az Egnatia ügylet az autópálya és az annak három vertikális tengelye üzemeltetésére és karbantartására vonatkozó hosszú távú koncesszió odaítélését jelenti. 2019 januárjában a hatóságok számos intézkedést fogadtak el a koncesszió gyakori akadályainak kezelésére. A mostanáig megvalósítandó, elfogadott intézkedések túlnyomó részét a technikai megvalósíthatóságnak megfelelően végrehajtották. Kiemelten fontos, hogy a hatóságok végrehajtsák az ahhoz szükséges fennmaradó intézkedéseket, hogy sor kerülhessen a kötelező érvényű ajánlatok benyújtására.
- Regionális kikötők: Jelentős befektetői érdeklődés mutatkozik az iránt, hogy Alekszandrúpoli, Kavala (2019 végére vonatkozó egyedi kötelezettségvállalás), Igumeníca, Kérkira (Korfu) (2021 közepére vonatkozó egyedi kötelezettségvállalás) kikötőkre vonatkozó alkoncessziós megállapodások útján egyedi és/vagy kombinált kikötői tevékenységeket/szolgáltatásokat üzemeltessenek. A két kikötőre vonatkozó szándéknyilatkozathoz azonban közös miniszteri határozat szükséges, amely tartalmazza az alkoncesszióba adandó konkrét tevékenységeket, valamint az alkoncessziós jogosultak által az érintett kikötői hatóságoknak fizetendő díjakat.

KÖZIGAZGATÁS ÉS IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

A közszféra reformja terén összességében véve előrelépés történt a 2019 közepére vonatkozó egyedi kötelezettségvállalások tekintetében. A közigazgatási titkárok késedelmes kiválasztási eljárásával kapcsolatos független értékelés előkészítése tekintetében a hatóságok technikai támogatást kértek a Bizottságtól. A végleges értékelés várhatóan 2019 júniusára készül el, a nyomomonkövetési intézkedések pedig 2019 szeptemberéig esedékesek; ugyanakkor továbbra is nagyon lassan nevezik ki a közigazgatási titkárokat. Mind a 90 főigazgató kiválasztási eljárása lezárult, az igazgatók egyharmadát pedig már kinevezték (a többi kinevezésre várhatóan

július végéig kerül sor). A szervezeti egységek vezetőinek felvétele várhatóan június végén kezdődik és októberben zárul le. A 2018 augusztusában indított 3. mobilitási ciklus jól halad; bár történtek késések a folyamat során, a fennakadásokat pedig kezelni kell, az egyes ciklusokban részt vevő szervezeti egységek és benyújtott pályázatok számának fokozatos növekedése öröndetes jelzés arra nézve, hogy a közszféra elfogadta ezt a közigazgatási reformot. A 2018-ra vonatkozó teljesítményértékelési ciklus várhatóan időben lezárul.

Folyamatos előrehaladás történt az integrált humánerőforrás-kezelési rendszer kiépítése terén, amely 2019 végéig minden bizonnyal befejeződik. Konkrétabban, 745 általános kormányzati szervezet (az összes mintegy fele) készítette el digitális szervezeti ábráját és közel 135 000 munkaköri leírást (azaz az összes álláshely mintegy 70 %-a esetében). E tevékenység sikeres lezárása után annak főbb elemei adalékul szolgálnak majd az integrált humánerőforrás-kezelési rendszerhez.

Korlátozott előrehaladás történt a meglévő munkaköri besorolási rendszer korszerűsítése tekintetében, amelynek célja a rendszernek az általános munkaköri leírásokban említett feladatokkal való összehangolása. Bár a minisztériumközi munkacsoport májusi első ülése öröndetes első lépést jelent, a hatóságoknak fel kellene gyorsítaniuk a munkacsoport ütemtervének végrehajtását a nyújtott technikai támogatás maradéktalan kihasználásával.

A jogi kodifikáció tekintetében előrehaladás történt a Központi Kodifikációs Bizottság megbízatását megerősítő törvény elfogadása révén, a minisztériumközi koordinációra irányuló munka viszont elakadt. Fontos világosan meghatározni a jogi kodifikációs eljárás működési módozatait és a szerepmegosztást, többek között a Központi Kodifikációs Bizottság és a minisztériumok között. Megkezdődött az egységes munkaügyi törvénykönyv és a munkaügyi szabályozási rendelkezések előkészítésére irányuló technikai munka (2020 közepére vonatkozó egyedi kötelezettségvállalás), a konkrét eredmények azonban még váratnak magukra. A minisztériumközi koordináció tekintetében nem számoltak be konkrét eredményekről a minisztériumközi kézikönyv 2018. júniusi elfogadása óta. A kormányzati munkát koordináló főigazgatóság várhatóan a következő megerősített felügyeleti jelentés előtt kellő időben elkészíti a megkezdett intézkedésekre és az elindítandó intézkedések tervezésére vonatkozó frissítést.

Az európai uniós intézmények továbbra is gondos figyelemmel kísérik a közszeaktorbeli személyzeti felvétel mértékét. Úgy látszik, hogy a 2018. évi középtávú költségvetési stratégiában szereplő, 2019-re és a 2020–2022-es időszakra vonatkozó munkaerő-felvételi terv a közszféra új állandó személyi állományának felvétele során tiszteletben tartja azt a munkaerő-felvételi szabályt, hogy meg kell egyeznie a felvettek és elbocsátottak létszámának, mindazonáltal 2018-ban nem tartották be az ideiglenes személyzetre vonatkozó felső korlátot. Becslések szerint a közszféra teljes méretének fenntartásához 2019-ben közel 1 550 fővel kell csökkenteni az ideiglenes személyzet létszámát. Ami a hatékony nyomon követést illeti, továbbra sem hajtották végre a létszámhelyzetre vonatkozó beszámolás javítása érdekében elfogadott intézkedéseket, és a 2019-re vonatkozó, frissített létszámadatokat még nem töltötték fel a létszámnyilvántartás weboldalára.

A fizetésekkel kapcsolatos, közelmúltban elfogadott rendelkezések veszélyeztetik az egységes bértáblát, és az e reform befejezésére irányuló számos határozat továbbra is elfogadásra vár. Bár az egyes minisztériumokban alkalmazott „személyes eltérések” fedezésének bővítésére irányuló közelmúltbeli határozatok csekély pénzügyi költséggel járnak, strukturális problémákat és pénzügyi kockázatot jelentenek, mivel más minisztériumok is hasonló, fizetéssel kapcsolatos rendelkezések bevezetésére törekedhetnek. Ha a független hatóságok állandó személyzetének felvételi eljárása során a fizetésekre vonatkozó különös rendelkezések és kiigazítások bevezetését mérlegelik, célszerűbb lenne, ha ezek a rendelkezések szisztematikus megközelítés részét képeznék, nem pedig a hatályos jogi keret alóli eseti kivételeket jelentenének.

A görög hatóságok az integrált bírósági ügykezelési rendszer második szakaszának előkészítésén dolgoznak. E szakasz az idei év elején indult és a tervek szerint 2020 közepéig zárul le. Ezzel függ össze a jogi iratok bírósághoz történő elektronikus benyújtására vonatkozó közbeszerzési eljárás befejezésére vonatkozó, 2019 közepéig teljesítendő egyedi kötelezettségvállalás, valamint az, hogy rövidesen le kell zárni a második szakasz projektjeivel kapcsolatos ajánlati szövegtervezetekre vonatkozó nyilvános konzultációs eljárást. Továbbá a teljes körű kiépítést megkönnyítő jogi és technikai munka elősegíti a bírósági iratok (jogi iratok) elektronikus benyújtásának megvalósítását, ami számos bíróságon már jelenleg is elérhető.

A korrupció elleni küzdelem terén a hatóságok folytatták a korrupció elleni küzdelemmel foglalkozó főtitkárság által irányított erőfeszítéseiket. A főtitkárság által indított, a közérdekű bejelentésre, a belső

ellenőrzésre és a főtítkárság megbízására vonatkozó több jogi kezdeményezést még be kell nyújtani a parlamentnek. Először is hamarosan, várhatóan az újonnan megválasztott helyi önkormányzatok hivatalba lépése előtt elfogadásra kerül a belső ellenőrzésről szóló törvény. A hatóságok arra is készen állnak, hogy felgyorsítsák a korrupciós ügyekkel kapcsolatos együttműködési mechanizmus kialakítására irányuló munkát, bár e jelentéstételi időszak folyamán nem születtek konkrét eredmények.

A Bizottság folytatta a TAIPED szakértői bizottságának tagjai, valamint a Görög Statisztikai Hivatal (ELSTAT) volt elnöke és felső vezetői ellen folytatott bírósági eljárás fejleményeinek nyomon követését. Az ELSTAT egykori elnökével, A. Georgiouval szemben indított, a költségvetési statisztikákkal összefüggésben emelt vádak esetében az athéni fellebbviteli bíróság a vádlott számára kedvező döntést hozott, amelyet 2019. március 8-án tettek közzé. Mivel a legfőbb ügyész nem nyújtott be fellebbezést, a döntés hatályba lépett, és a túlzott hiánnyal kapcsolatos ügyet véglegesen elutasították. Ez nagyon öröndetes fejlemény. Ami a többi függőben lévő ügyet illeti, a rágalmozási kereset ügyében Georgiou által benyújtott fellebbezés tárgyalását 2019. májusra tűzték ki. A szakértői bizottság tekintetében a legutóbbi megerősített felügyeleti jelentés óta bekövetkezett pozitív fejleményt jelent az athéni fellebbviteli bíróság tanácsa felmentő ítéletének kibocsátása (még nem tették közzé). A Bizottság továbbra is szoros figyelemmel kíséri mindkét eljárást, hogy a megerősített felügyelet keretében jelentést tegyen azokról.

A REFORMVÁLLALÁSOK TERÉN ELÉRT EREDMÉNYEK ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉSE

Görögország fontos fordulóponthoz érkezett a fenntartható és tartós gazdasági fellendüléshez szükséges szakpolitikai döntések tekintetében. Görögország az ESM-hez kapcsolódó program 2018. augusztusi lejárta óta megfelelően megkezdte a programlezárást követő környezet kialakítását. Fennmaradt a reálnövekedés és a munkahelyteremtés, és Görögország ismét túlteljesítette az elsődleges többletre vonatkozó 2018. évi célértéket. Bár némi késéssel, de teljesültek a 2018 végéig megvalósítandó konkrét reformokra vonatkozó kötelezettségvállalások, ami lehetővé tette 970 millió EUR értékű további adóssághnyitható intézkedés 2019. áprilisi végrehajtását. Görögország emellett megkezdte a piaci hozzáférés visszanyerését, és a hitelminősítő intézetek javították az ország besorolását. A válsághoz köthető jelentős hatások azonban fennmaradtak, ami a magas szintű államadósságban, a nemteljesítő hitelállományban és a munkanélküliségben tükröződik. Ezen egyensúlytalanságok csökkentéséhez a gazdaság és az állam korszerűsítésére irányuló, az elmúlt években elindított mély intézményi és strukturális reformok sok évig elhúzódó, tartós végrehajtása, és sok évig tartó gazdasági növekedés szükséges.

Az utóbbi hónapokban lelassult a reform végrehajtásának sebessége, és nem biztosított, hogy egyes intézkedések összhangban állnak az európai partnerek felé tett kötelezettségvállalásokkal. Bár néhány szakpolitikai területen folytatódik a reform végrehajtása (pl. az ingatlan-nyilvántartással és a Hellinikonnal kapcsolatos egyes kérdések), fennáll a kockázata, hogy a 2019 közepére vonatkozó 15 egyedi kötelezettségvállalás túlnyomó része nem teljesül az ütemtervnek megfelelően. Egyes esetekben, például a szociális jóléti rendszer (rokkantsági értékelések), a közigazgatás (a közigazgatási titkárok kinevezése) és az energetika (a célmodell megvalósítása) terén végzett reformok esetében e késedelmek akár több hónapot is jelenthetnek. A Bizottság annak fontosságát is hangsúlyozza, hogy a görög hatóságok tegyenek lépéseket annak érdekében, hogy 2019 második felében zavartalanul lefolytathassák a megkezdett privatizációs közbeszerzési eljárásokat (pl. ELPE, Egnatia, athéni nemzetközi repülőtér).

Az európai uniós intézmények előrejelzései azt mutatják, hogy a 2019. májusi költségvetési intézkedések elfogadását követően kockázatok társulnak a 2019-re és azt követő időszakra vonatkozó, a GDP 3,5 %-ának megfelelő elsődleges többletre vonatkozó célértéke eléréséhez, valamint a 2020-as középtávú költségvetési cél teljesítéséhez. A közelmúltbeli költségvetési intézkedések minősége aggályos, tekintettel arra célkitűzésre, hogy a költségvetésnek jobban elő kell segítenie a gazdasági növekedést, és a szociális kiadások nagyobb hányadát kell a szegénység által leginkább sújtott csoportokra irányítani.

ÁLLAMADÓSSÁG-FINANSZÍROZÁS

A januári sikeres kötvénykibocsátást követően Görögország 2019. márciusban másodszor vett igénybe piaci forrásokat. Az Államadósság-kezelő Ügynökség a javuló piaci környezetet és a javuló hitelminősítést kihasználva 2010 óta először 10 éves államkötvényt bocsátott ki erőteljes kereslet mellett, 3,9 %-os újra felkínált

hozammal, 2,5 milliárd EUR összegben. A görögországi hozamkülönbözlet április óta tovább javult: a német államkötvényekhez képest a felár 10 éves futamidő esetén átlagosan 340 százalékpontot ért el. A közelmúltban azonban nyomás alá kerültek a görög kötvények, különösen az új költségvetési intézkedések május 7-i bejelentését követően. Az állami készpénztartalék március végén 24,3 milliárd EUR-t tett ki; a kormányzati szervezetek egységes kincstári számlán tartott készpénztartalékait beleszámítva a tartalék összege elérte a 33,7 milliárd EUR-t.

Az adósságfenntarthatósági elemzés technikai frissítése azt jelzi, hogy a Görögország adósságának fenntarthatóságára vonatkozó értékelés lényegében változatlan. Az alapforgatókönyv szerint az adósság csökkenő pályán marad, bár 2048-ig továbbra is meghaladja a GDP 100 %-át. Görögország bruttó finanszírozási igénye 2032-ig a GDP 10 %-a körül lesz, és az előrejelzési időszak végéig a GDP 17 %-a körül alakul. A közelmúltbeli költségvetési intézkedéseket még nem lehetett teljesen beépíteni az adósságfenntarthatósági elemzésbe, mivel további elemzés szükséges azoknak a gazdasági növekedésre gyakorolt hatásáról, és tisztábban kell látni a szakpolitikák középtávú irányvonalát. Mindazonáltal az elsődleges egyenleg többletét és a növekedési potenciált negatívan érintő szakpolitikák kedvezőtlen hatással lennének az adósságpályára.